

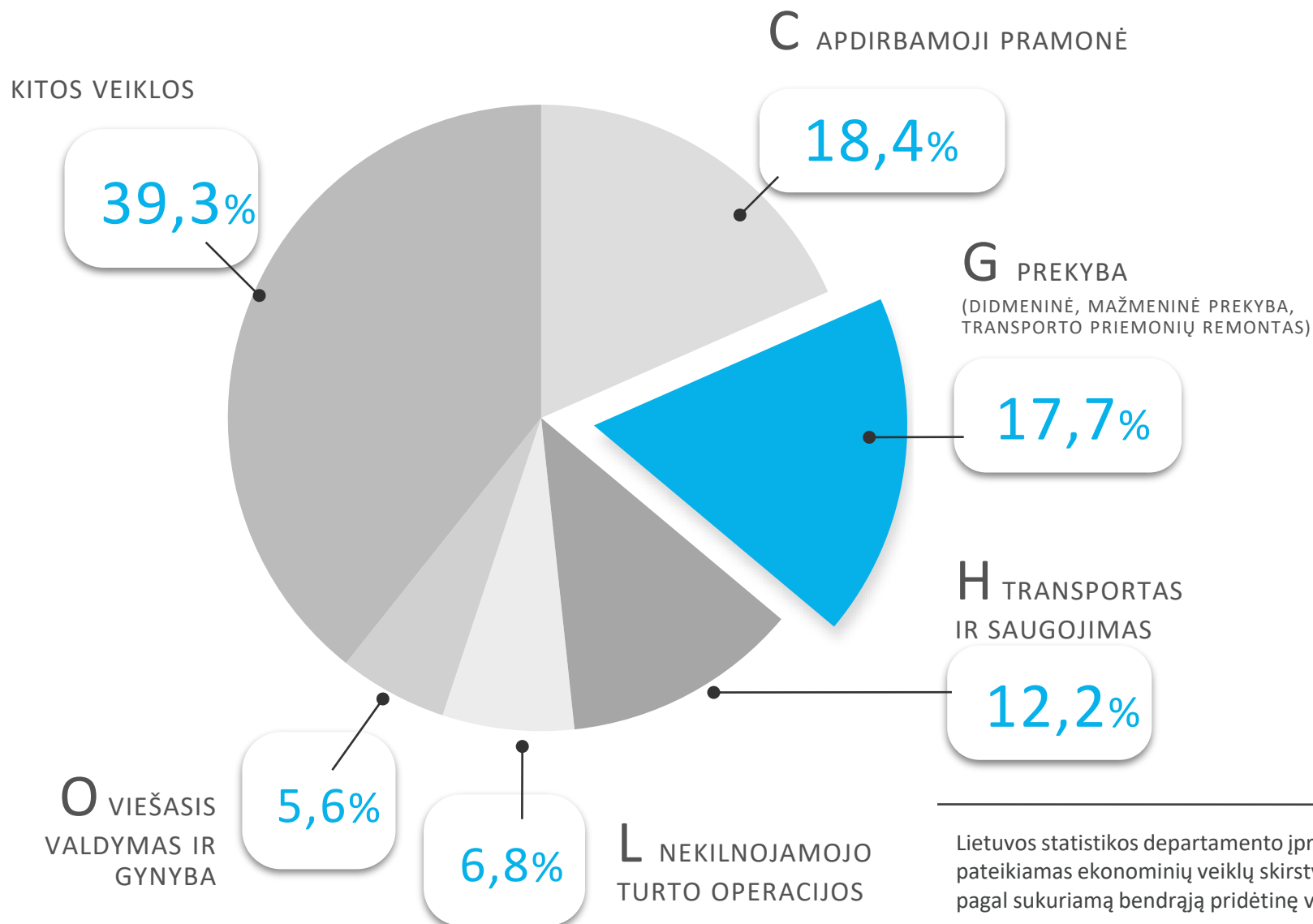
MAŽMENINĖS PREKYBOS ĮNAŠAS Į LIETUVOS EKONOMIKĄ

TYRIMAS

2021 m. birželio 17 d.

- Lietuvos prekybos įmonių asociacijos (LPJA) iniciatyva tyrimą atliko viešosios politikos analizės ir konsultacijų bendrovė ESTEP.
- Tyrime į mažmeninę prekybą pažvelgta ne tik iš verslo pusės, bet įvertintas visas sektoriaus kuriamas įnašas į Lietuvos ekonomiką.
- Analizėje naudojami mažmeninės prekybos palyginimai su gretimais Lietuvos verslo sektoriais ir Baltijos regiono valstybėmis – Švedija, Estija, Latvija, Lenkija ir Europos Sąjungos vidurkiu.
- Tyrimui naudojami naujausi Statistikos departamento ir EUROSTAT duomenys. Dalis jų yra iš skirtingų metų, nes įvairių duomenų paskelbimas užtrunka skirtingą laiką. Tačiau struktūra per metus kinta nežymiai – pasitelktos skaičiavimų metodikos leidžia parodyti aktualų šiandienos paveikslą.
- Skaičiavimams pasitelktos statistinės metodikos, pavyzdžiui, *input – output* (sąnaudų – produkcijos) modelis, kuris suteikia galimybę nacionalinių sąskaitų duomenis integruoti ir objektyviai palyginti.

KĄ APIE MAŽMENINĘ PREKYBĄ ŽINOJOME IKI ŠIOL

MAŽMENINĖ PREKYBA dažnai vertinama pagal:

12,4 mlrd. Eur

APYVARTĄ (2020 M.)

500 mln. Eur

PELNĄ PRIEŠ
APMOKESTINIMĄ (2019 M.)

9 663

ĮMONIŲ SKAIČIŲ (2021)

16 819

PARDUOTUVIŲ SKAIČIŲ (2019)

3 575 300 m²

PREKYBOS PLOTĄ (2019 M.)

Lietuvos statistikos departamento įprastai pateikiamas ekonominių veiklų skirstymas, pagal sukuriamą bendrąją pridėtinę vertę.

MAŽMENINĖS PREKYBOS SUKURIAMA PRIDĖTINĖ VERTĖ

ES VIDURKIS

521,647.3 mln Eur

4.3%

ŠVEDIJA

14,152.0 mln Eur

3.4%

ESTIJA

1,031.9 mln Eur

4.6%

LATVIJA

1,487.8 mln Eur

5.9%

LIETUVA

2,798.3 mln Eur

6.8%

LENKIJA

35,175.9 mln Eur

8.1%

Lietuvoje mažmeninės prekybos sukuriama pridėtinės vertės dalis yra viena iš didžiausių Baltijos regione.

Pastaba: procentais nurodoma sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis nuo bendrosios tos šalies pridėtinės vertės. Pateikiami naujausi duomenys, 2018 m.

KAI KURIŲ EKONOMINIŲ VEIKLŲ KURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS PALYGINIMAS

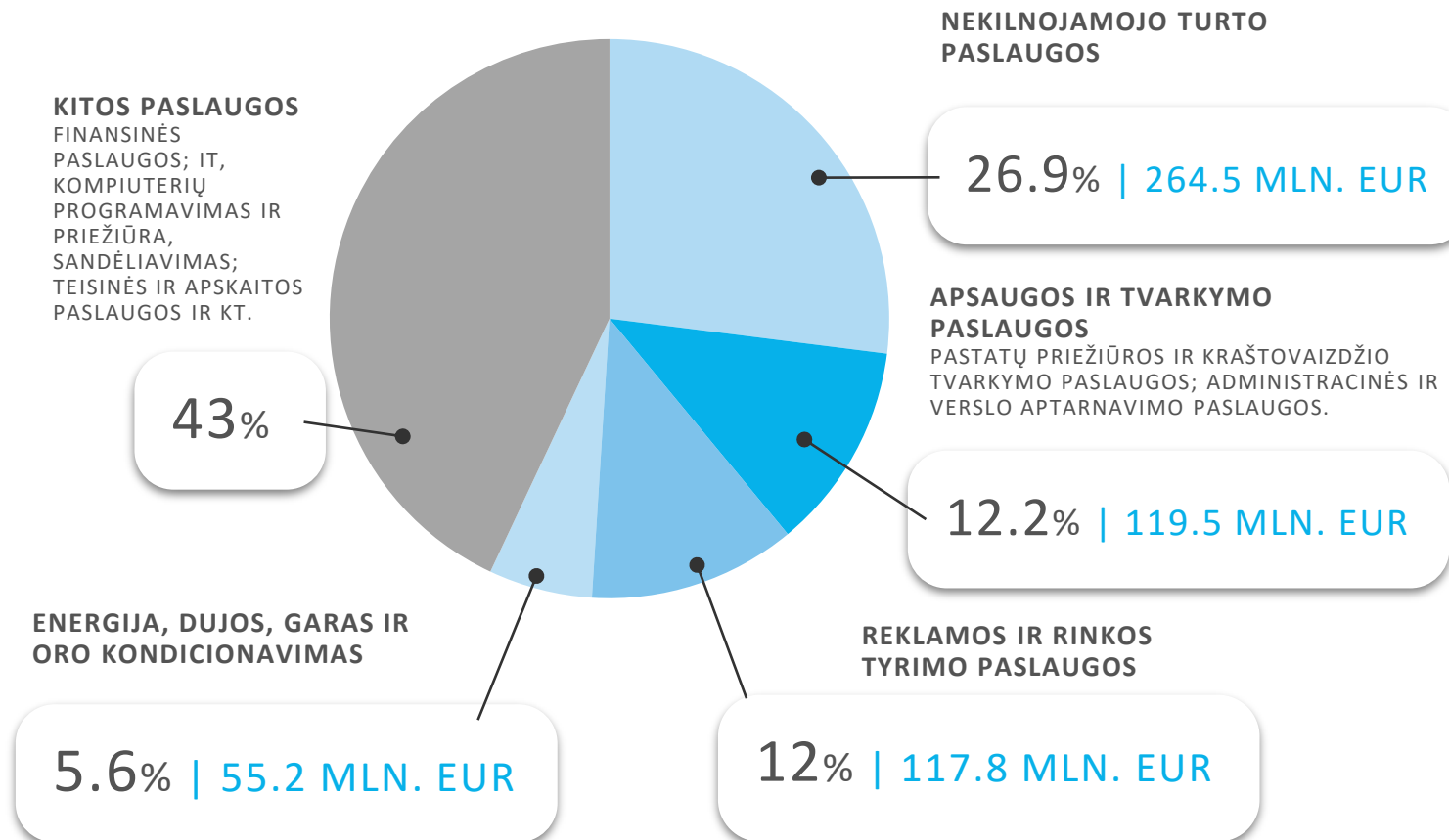
KODAS	EKONOMINĖ VEIKLA	MLN. EUR	% NUO BENDROS PV
	Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	40904.0	100.0
G46	Didmeninė prekyba, išskyrus prekybą variklinėmis transporto priemonėmis ir motociklais	3442.5	8.4
H49	Sausumos transportas ir transportavimas vamzdynais	3412.1	8.3
F	Statyba	2878.2	7.0
G47	Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą	2798.3	6.8
L	Nekilnojamojo turto operacijos	2800.3	6.8
O	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	2289.9	5.6
P	Švietimas	1834.5	4.5
Q	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	1719.5	4.2
M	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	1642.9	4.0
C10-C12	Maisto produktų, gėrimų ir tabako gamyba	1547.9	3.8
J	Informacija ir ryšiai	1521.1	3.7

VALSTYBĖ	MAŽMENINĖ PREKYBA			
	mln. Eur	palyginti su bendrąja šalies pridėtine verte, %	palyginti su MP pridėtine verte, %	palyginti su įsigijimais savo veiklai visoje ekonomikoje, %
Estija	819.4	3.6	79.4	2.8
Latvija	798.6	3.2	53.7	2.8
Lietuva	982.5	2.4	35.1	2.5
Lenkija	16,539.2	3.8	47.0	2.9
Švedija	11,523.4	2.8	81.4	2.6

Mažmeninė prekyba Lietuvoje santykinai daugiau veiklų yra linkusi atlikti pati, o ne pirkti paslaugas

Pastaba: lentelėje matome tik palyginimą su pridėtine verte, įsigijimai nėra tiesiogiai kuriamos pridėtinės vertės dalis.

Sektoriai, iš kurių įsigyjama daugiausia:

SUSIJUSIŲ SEKTORIŲ ANKSTESNIUOSE
ETAPUOSE SUKURIAMA PRIDĖTINĖ VERTĖ
LIETUVOJE

1.3%

PIRMINĖ SEKTORIAUS PAKLAUSOS SUKURIAMA
PRIDĖTINĖ VERTĖ LIETUVOS EKONOMIKOS
SEKTORIUOSE

2.4%

6.8%

MAŽMENINĖS
PREKYBOS SUKURIAMA
PRIDĖTINĖ VERTĖ

Bendroji mažmeninės prekybos
Lietuvos ekonomikai sukuriama vertė:

$$6.8 + 2.4 + 1.3 = \mathbf{10.5\%}$$

Pastaba: reikšmės pateikiamos matuojant Lietuvos bendrosios pridėtinės vertės dalį procentais. Jos apskaičiuotos pagal Lietuvos *input-output* (sąnaudų-produkcijos) nacionalinių sąskaitų lenteles.

MAŽMENINĖ PREKYBA – ITIN SVARBUS DARBDAVYS MOTERIMS

110 198

DARBUOTOJŲ

11.45%

VISŲ NEFINANSINIŲ ĮMONIŲ SAMDOMŲ
DARBUOTOJŲ

74.3%

MOTERYS

25.7%

VYRAI

Mažmeninėje prekyboje dirba **kas devintas** nefinansinio sektoriaus samdomas darbuotojas.
Moterų čia – **tris kartus daugiau** nei vyrų.

MAŽMENINĖS PREKYBOS DARBO UŽMOKESTIS (DARBUOTOJŲ DALIS)

VALSTYBĖ(S)	VISOS EKONOMINĖS VEIKLOS, MLN. EUR	MAŽMENINĖ PREKYBA			
		MLN. EUR	BENDROSIOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, %	MP PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, %	LYGINANT SU DARBO UŽMOKESČIU VISOJE EKONOMIKOJE, %
ES-27	5,063,924.1	252,138.3	2.1	48.3	5.0
Estija	9,253.9	522.2	2.3	50.6	5.6
Latvija	11,454.3	778.1	3.1	52.3	6.8
Lietuva	15,936.9	1,202.5	2.9	43.0	7.5
Lenkija	164,619.7	9,784.3	2.2	27.8	5.9
Švedija	187,275.7	8,451.2	2.0	59.7	4.5

Lietuvos mažmeninės prekybos darbuotojų darbo užmokestis sudaro **didžiausią šalies darbo užmokesčio dalį Baltijos regione.**

Pastaba: darbo užmokestį sudaro darbuotojų atlygis atėmus darbdavių mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas. Pateikiami naujausi duomenys, 2018 m.

SEKTORIAUS ĮMONIŲ MOKAMOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS – DIDŽIAUSIOS REGIONE

VALSTYBĖ(S)	VISOS EKONOMINĖS VEIKLOS, MLN. EUR	MAŽMENINĖ PREKYBA			
		MLN. EUR	BENDROSIOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, %	MP PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, %	LYGINANT SU ATITINKAMU RODIKLIU VIŠOJE EKONOMIKOJE, %
ES-27	1,338,424.6	55,533.2	0.5	10.6	4.1
Estija	3,212.2	170.1	0.8	16.5	5.3
Latvija	2,445.2	150.9	0.6	10.1	6.2
Lietuva	4,436.6	293.6	0.7	10.5	6.6
Lenkija	31,087.4	1,512.7	0.3	4.3	4.9
Švedija	37,817.0	1,422.3	0.3	10.1	3.8

Mažmeninės prekybos darbdavių mokamos **valstybinio socialinio draudimo įmokos sudaro 6.6%** visoje ekonomikoje sumokamų šių įmokų.

53.5%

TOKIA MAŽMENINĖS PREKYBOS SUKURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS IŠ VIŠO SKIRIAMA DARBUOTOJAMS (DARBO UŽMOKESTIS + MOKESČIAI)

MAŽMENINĖS PREKYBA VIENODAI SVARBI VISIEMS LIETUVOS REGIONAMS

	ĮMONIŲ APYVARTA (BE PVM) VIENAM GYVENTOJUI, EUR	PARDUOTUVIŲ SKAIČIUS 1000 GYVENTOJŲ, VNT.
Lietuvos Respublika	4548	6.0
Vilniaus apskritis	5616	5.3
Alytaus apskritis	3530	5.5
Kauno apskritis	4648	6.2
Klaipėdos apskritis	4754	6.7
Marijampolės apskritis	4114	5.6
Panevėžio apskritis	3733	6.5
Šiaulių apskritis	3660	6.4
Tauragės apskritis	3200	6.2
Telšių apskritis	3843	6.4

Mažmeninės prekybos apyvarta ir parduotuvių skaičius regionuose **pasiskirsto itin tolygiai ir proporcingai.**

DARBDAVIAMS LIEKANTI SUKURTOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS

PATEIKIAMA TO SEKTORIAUS SUKURTOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, %

Visos Lietuvos ekonominės veiklos	36.5
C10-C12 Maisto produktų, gėrimų ir tabako gamyba	47.6
G47 Mažmeninė prekyba	39.8
H49 Sausumos transportas ir transportavimas vamzdynais	48.8
I Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	29.6

Darbdaviams liekanti sukurtos pridėtinės vertės dalis mažmeninėje prekyboje yra **panaši į visos Lietuvos vidurkj.**

Pastaba: čia pateikiamas rodiklis – likutinis perteklius / mišriosios pajamos – apskaičiuojamas iš pridėtinės vertės atėmus atlygį darbuotojams, mokesčius gamybai ir pridėjus subsidijas gamybai.

MAŽMENINĖS PREKYBOS Palyginimas su įvairiais Lietuvos sektoriais

Pateikiama to sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė, %

EKONOMINĖ VEIKLA	KURIAMA PRIDĖTINĖ VERTĖ*	DARBUOTOJŲ ATLYGIS (SU MOKESČIAIS)	DARBUOTOJŲ GAUNAMAS DARBO UŽMOKESTIS	PAGRINDINIO KAPITALO VARTOJIMAS	DARBDAVIAMS LIEKANTI PV DALIS
Visos ekonominės veiklos	100	49.8	39.0	13.8	36.5
C10-C12 Maisto produktų, gėrimų ir tabako gamyba	3.8	41.5	32.0	10.8	47.6
G47 Mažmeninė prekyba	6.8	53.5	43.0	6.5	39.8
H49 Sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais	8.3	41.0	33.5	10.2	48.8
I Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	1.8	63.6	51.1	6.3	29.6

*šiuose stulpelyje pateikiama dalis nuo visos Lietuvoje sukuriama bendrosios pridėtinės vertės, kituose – to sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė dalis.

- Mažmeninė prekyba sukuria **6.8% pridėtinės vertės**. O, kartu su susijusiais sektoriais, bendras įnašas į ekonomiką siekia **10,5% bendrosios pridėtinės vertės**.
- Mažmeninė prekyba, kaip ekonominė veikla, yra viena svarbiausių darbo vietas kuriančių veiklų Lietuvoje. **Šiame sektoriuje dirba 11,5% visų samdomų nefinansinio sektoriaus darbuotojų**. Moterų – tris kartus daugiau nei vyrų.
- Darbuotojų atlygimui skiriama **daugiau nei pusė (53,5%)** mažmeninės prekybos sukuriamos pridėtinės vertės. O **darbdavių mokesčiai siekia 6,6%** visų Lietuvoje sumokamų valstybinio socialinio draudimo įmokų.
- Santykis tarp darbuotojų ir darbdavių gaunamos naudos Lietuvos mažmeninėje prekyboje **yra panašus į visos Lietuvos ekonomikos vidurkj**.
- Mažmeninė prekyba yra itin **tolygiai pasiskirsčiusi ekonominė veikla visoje Lietuvoje ir svarbus darbdavys kiekvienoje šalies savivaldybėje**. Tiek parduotuvių skaičiaus, tiek ir apyvartų analizė rodo, kad esminių skirtumų tarp didmiesčių ir regionų nėra.